

Közszolgálati műsor és tartalom szolgáltatás

Szvt

MBK

2024. FEBR. 27.

Közszolgálat Európában

- földrajzi értelemben vett **teljes elérhetőség**;
- a nemzeti kultúra és **önazonosság** hangsúlyozása;
- **kisebbségi kultúrák és érdekek** képvisellete, ápolásának elősegítése;
- a műsorok **pártatlansága** és sokfélesége;
- az államtól és a magán érdekeltségektől való **függetlenség**;
- a költségeket az állami költségvetés és /vagy nézői előfizetési díjak fedezik.

Az USA-ban

- a közszolgálati műsorszolgáltatás piaci **részesedése elenyésző**, évek óta általában 2-5% között van. A közszolgálati műsor- és tartalomszolgáltatók **pártatlanságát** a célzott anyagi támogatások esetleges **elmaradása** és az előfizetési díjak lemondásának veszélye kényszeríti ki.

Thomas Gibbons szerint

- a megkülönböztetést lehetővé tevő fogalmi eleme az **sokszínűség** és a **kulturális felelősség**.
- Az **előbbi** szavatolja, hogy a közszolgálati média a lehető legtöbb emberhez, fogadókészség esetén gyakorlatilag **a teljes lakossághoz eljusson**
- Az **utóbbi** arról kezeskedik, hogy a műsorok megfelelően '*magas*' színvonalúak legyenek, szórakoztassák és tájékoztassák, valamint okítsák is a közönséget.

Enyedi Nagy Mihály szerint

- A közszolgálati műsor- és tartalomszolgáltatók nélkül nem lehet társadalmi méretekben harmonikussá tenni **a kötelezettségek és jogok rendszerét,**
- nem lehet hatékonyan működtetni a **közoktatási, az egészségügyi** rendszereket
- A közszolgálati műsor- és tartalomszolgáltató a **nemzeti lét egyik** alapköve és garanciája,

MŰSORSZOLGÁLTATÁS 1.

- A **nemzet, a társadalom** számára közvetített szellemi és morális értékek, életmódminták, érintkezési szabályok – az egzisztencia-teremtéshez és fenntartáshoz szükséges, a mindennapi életben eligazítást adó **ismeretek és minták nyújtása**
- A magyar nemzeti kultúra értékeinek **bemutatására, új értékek létrehozására**, történelmünk megismertetésére és a nemzeti hagyományok ápolására törekvés.
- A nemzeti és etnikai **kisebbségek kultúrájának** bemutatása, hagyományainak ápolása, önazonosságuk megőrzésére és erősítésére törekvés.

MŰSORSZOLGÁLTATÁS 2.

- Az Országgyűlés, a kormányzati és önkormányzati szervek, az egyházak, a pártok, az érdekképviselések, társadalmi szervezetek és állampolgári közösségek **tevékenységének bemutatása, működésük nyilvánossága**
- **A határokon túl élő magyarság** műsorszolgáltatással való ellátása, azon keresztül pedig különösen: **nemzeti önazonosságuk támogatása**
- **A természeti és az épített környezet**, Magyarország, a Kárpát-medence, Európa és a nagyvilág **természeti értékeinek bemutatása**

MŰSORSZOLGÁLTATÁS 3.

- **Törekvés** a lelki és testi egészség védelmére és támogatására, különös tekintettel **a lelki kultúra fejlesztésére**,
 - **A gyermekek és az ifjúság** erkölcsi és esztétikai nevelésére, problémamegoldó képességének fejlesztésére, szórakoztatására, továbbá iskolai oktatásának elősegítésére
 - A sportolás, a **testedzés és a testkultúra** népszerűsítésére.
 - **Az igényes szórakoztatás**, a szabadidő kellemes és hasznos eltöltését szolgáló műsorok közvetítésére

MŰSORSZOLGÁLTATÁS 4.

- A világ eseményeinek **hiteles** bemutatása
- Az egyetemes **kulturális értékek** megismertetése
- A **tudományos ismeretek** és a tudomány újabb eredményeinek megismertetése.
- A folyamatos felnőtt- és távoktatás, továbbá egyéb korszerű **televíziós oktatási formák** támogatása, fejlesztése

Körzeti adások 1.

- **tájékoztassa** a vételkörzet lakosságát az őket **közvetlenül érintő ügyekről**,
- Mutassa be a **helyi társadalom** politikai, gazdasági, kulturális és sporttevékenységét,
- fordítson fokozott figyelmet a **hagyományőrzés** helyi formáinak és sajátosságainak, továbbá a helytörténet emlékeinek, dokumentumainak bemutatására

Körzeti adások 2.

- Jelenítse meg a helyi közügyekben kialakuló nézetek, **vélemények sokféleségét**
- rendszeresen mutassa be az adott körzetet az országos műsorokban
- Mutassa be a régió területén élő **nemzeti** és **etnikai** kisebbségi csoportok életét
- **Kapcsolódjon be** az országos és európai televíziós együttműködési rendszerekbe

A kiskorúakkal kapcsolatos kötelezettségek 1.

- A műsorok a szórakoztatás mellett segítsék elő a **társadalmi beilleszkedést**, az erkölcsi, szellemi és lelki fejlődést, közvetítsék a különböző kultúrákat, mutassák be a problémamegoldás különböző mintáit, népszerűsítsék **az egészséges életvezetés értékeit**, erősítsék a **természettel való kapcsolatot**,
- Az erőszak öncélú alkalmazását követendő magatartási mintaként bemutatni, illetve a szexualitást öncélúan ábrázoló műsorszámot **közzétenni tilos**

A kiskorúakkal kapcsolatos kötelezettségek 2.

- Kiskorúak nem kerülhetnek **túlzottan a nyilvánosság középpontjába**, valamint nem lehet őket kitenni megpróbáltatásoknak, nem válhatnak nevetségessé, **tilos őket kihasználni**
- Kiskorúak csak **a szülők** (törvényes képviselők) **egyetértésével** szerepeltethetők a műsorokban.
- Az engedély kérése/megadása során **a gyermek jövőbeli érdekeit**, valamint a társadalomba történő beilleszkedését kell folyamatosan figyelembe venni

Fogyatékosággal élő személyekkel kapcsolatos kötelezettségek

- az egyes műsoroknak elő kell segítenie a fogyatékos személyek **társadalmi beilleszkedését**.
- Ez kiemelten vonatkozik a **siket** személyeknek biztosított feliratozásra és/vagy jelnyelvi tolmácsolásra
- A fogyatékos személyek ábrázolása és megjelenítése során törekedni kell arra, hogy a **fogyatékos személy, illetve életcselekedetei**, és társadalmi helyzete, mint a társadalmi élet **szerves része** legyen megjelenítve

A magyar kultúra, az anyanyelv ápolása 1.

- Különös felelősség hárul a közszolgáltatókra a **magyar nyelv** és a kisebbségek anyanyelvének védelmére, **értékeinek megőrzésére**
- **a magyar nyelv**, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvének **helyes és választékos** használatára kell törekedni
- a kulturális műsorokban **kiemelkedő helyet** kell biztosítani **a hazai**, illetve a **határon túli magyar alkotók** műveinek bemutatására

A magyar kultúra, az anyanyelv ápolása 2.

- A műsorkészítés során **kerülni kell** az anyanyelvet rontó vagy szegényítő és az idegen kifejezések **indokolatlan használatát**
- Idegen kifejezések, személynevek és földrajzi nevek használata esetén **egységes kiejtésre** kell törekedni
- Figyelmet kell fordítani arra, hogy a műsorszámokban megszólaló szereplők: közéleti személyiségek, szakemberek és az állampolgárok lehetőleg **helyesen használják anyanyelvüket**

A közérdekű közleményekről

- „állami vagy helyi, területi önkormányzati feladatot ellátó szervezet, vagy természetes személy kérésére és általa meghatározott tartalommal” kerül közzétételre, **a lakosság figyelmének felkeltése érdekében**
- a közérdekű közlemények közzétételéért a műsorszolgáltató **ellenszolgáltatást nem** kérhet.

A fiatalok átalakuló szokásai

- **Az új adat-ismeret átviteli eljárások** (számítógép, Internet, helyhez nem kötöttség, kétirányú kapcsolat, digitalizáció) terjedésének következtében; **kevésbé tájékozódnak a műsorszolgáltatók adásaiból!**

ÁTALAKULÓ MÉDIA VILÁG

- SŐT a kétirányú kapcsolat (interaktív), a személyi számítógépre alapozott médiahasználat ma már **nem nevezhető kifejezett korosztályos** sajátosságnak!
- **BÁRKI egy kattintással** rákérdezhet az őt érdeklő részletekre, ezt a **saját érdeklődése szerint** alakíthatja.

ÁTALAKULÓ MÉDIA VILÁG 2.

- az ingergazdag városi környezetben élő fogyasztók, **igénylik az *interaktivitást***
:számukra a fogyasztás tárgyát egyre inkább **az *információ* maga képezi.**
- TOVÁBBÁ a szórakozás célja az információktól **túlterhelt agy időleges tehermentesítése,** amely egyre inkább újabb és egyre gyakrabban virtuális **ingerbombákkal** történik

SOKCSATORNÁS VILÁG

- azok, akiknek **van a háztartásukban kábel-tv**, a nézett csatornák összetétele jelentősen megváltozott.
- Az életszakasz változásával a **családos és gyermekes állapot** más műsor- vagy tartalomszolgáltatóra fordítja majd otthoni többlet idejét

A 'közösségi' médiahatása

- Jonathan Haidt, amerikai szociológus szerint:
- Az elmúlt időkben a közösségi média három fontos dolgot **sodort végveszélybe**
- Magukat a fiatalokat
- Az egyetemeket és a
- A demokratikus társadalmat

közszolgálati tartalom meghatározása az európai szabályozásban

- Az **Amszterdami (1997) Szerződés** jegyzőkönyve kinyilvánította, hogy a közszolgálati műsor- és tartalomszolgáltatás közvetlenül összefügg az egyes tagállamok társadalmának **demokratikus, társadalmi és kulturális** igényeivel, és a **sokszínűség** megőrzésének igényével, valamint elismerte annak sajátos **nemzeti jellegét**

közszolgálati tartalom meghatározása az európai szabályozásban

- A **Bizottság** (Commission, 2001). közleményben pontosította a feltételeket. Rögzítette, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók **támogatása állami támogatásnak minősül**, és hogy az állami támogatás ellenőrzése bizottsági hatáskörbe tartozik. Ugyanakkor kimondta, hogy a tagállamoknak jogukban áll **szabadon meghatározni a közszolgálati feladatokat,**

Függetlenség

- A **Prágai Határozat** ragaszkodik a közszolgálati műsorszolgáltató szervezetek **szerkesztői függetlenségéhez és intézményi önállósághoz**,. Az útmutatások **alapvető szabályokat** állítanak fel, amelyeket a közszolgálati műsorszolgáltató szervezetek **vezetőtestületének és személyzetének**, a közszolgálati műsorszolgáltatókat **ellenőrző testületeknek** valamint a közszolgálati műsorszolgáltató szervezeteket **anyagilag támogatóknak** is alkalmazkodniuk kell;

A közszolgálati műsorszolgáltatók és a közönség kapcsolata

- **a BBC vezetője** azt hangsúlyozta egy beszédében: *„folytonosan emlékeztetnünk kell magunkat arra, hogy **elsődleges célunk a közösség szolgálata** – ez az, amiről még maga a közszolgálati média is megfeledkezik néha”* (Dyke 2000).
- **„a közszolgálati műsorszolgáltatás jelentősége nagyobb, mint ami a nézők számából következik”**
- Charta megállapítja, hogy a **BBC azért van, hogy a közérdeket szolgálja, és fő célja a Közcélok (Public Purposes) előmozdítása**

KÖSZÖNET

- Köszönöm, hogy meghallgattatok.
- Sajnos a téma olyan szerteágazó, hogy csak alapgondolatokat tudtam elővezetni.
- 2024. február
- Kiss József